

Dr. Riemer: *Der Haushalt der Städte mit eigenem Statut* und einiger anderen Städte in den Jahren 1888—1897 (tamtéž str. 590 nn). Po krátkém přehledu finančního práva obecního následuje vlastní práce statistická, jejímž základem jsou finanční výsledky celkem 49 měst cislajtanských. Pozorovati lze značný vzrůst příjmů i vydání i v období tak krátkém. Příjmy soukromoprávní a daně obecní jsou hlavní prameny, z nichž vydání se uhrazuje. Na hlavu přítomného obyvatelstva připadá z příjmu obecního nejvíce v Brně (18·92 zl.) Praze (16·43 zl.), Innsbrucku (15·57 zl.) a Št. Hradci (14·11 zl. — vše za r. 1897), což jsou při nynějším velmi nerovnoměrném rozdělení břemen obecních quoty dosti značné. Se vzrůstem zadlužení vzrůstá také jmění obecní, neboť dluhy kontrahují se zvláště za účelem investic. *Drachovský.*

Mittheilungen des k. k. Finanzministeriums (seš. 3.) přináší dvě stati o daních přímých. První, »Zur Statistik der Personaleinkommensteuer im Jahre 1898«, (str. 957—1101) podává vyšetření o počtu censitů dle pohlaví a hlavního povolání v jednotlivých stupnicích příjmů, v souvislosti s výší poplatního příjmu (tedy bez ohledu na ustanovení §§ 173—175. zák. z r. 1896) a s dalším rozlišením dle postavení v hlavním povolání (podnikatel, úředník, pomocník) a dle poměru služebního. — Censitů definitivně zjištěno 733.157, a poplatný příjem ve výši 1.194.644.707 zl.; o něco více než původně bylo napočítáno. $\frac{2}{3}$ censitů náleží do stupnice příjmů až do 1200 zl., asi $\frac{1}{8}$ do stupnice 1200—20 000 zl., a nepatrný zlomek do stupnice nad 20.000 zl.; naopak více než $\frac{1}{2}$ příjmů patří do stupnice příjmů 1200—20.000 zl., $\frac{1}{3}$ do stupnice až do 1200 zl. a skoro $\frac{1}{7}$ do stupnice nad 20.000 zl. Účastenství žen jest celkem nepatrné, ve stupnicích do 3600 zl. asi $\frac{1}{10}$ poplatníků, ve stupnici nad 20 000 zl. asi $\frac{1}{4}$. Poměr mezi povoláním na jedné, a počtem censitů jakož i výší příjmů na druhé straně znázorňují tato čísla: produktivní povolání 687, liberální povolání 308 s příjmem 650 342 zl. (z každého 1000 poplatníků a z každého 1000 zl. příjmů). Poměr úředníků kolísá dle hlavního povolání zaměstnavatelů, jak počtem (na př. u zemědělství $\frac{1}{6}$, u obchodu $\frac{1}{4}$ atd.) tak i podílem na příjmu (na př. u peněžnictví 2 samostatní s příjmem 15, 17 úředníků s příjmem 23, z každého 1000 censitů a 1000 zl. úhrnného příjmu); poměr sil pomocných jest veskrze jako 2:1. Další tabelky přináší srovnání o produktivních a liberálních povoláních, o poměru, jakým jednotlivá povolání zastoupena jsou v různých stupnicích příjmu, o poměru mezi censity mužskými a ženskými, o statistice v uvedených směrech se stanoviska té které země atd.

Druhá stať (str. 1171—1608) podává výsledky o ukládání osobní daně z příjmů a daně ze služného za rok 1900. Osobní daň z příjmů vyměřena 800.357 (754.643)¹⁾ subjektům berním, s úhrnným počtem 1,553 148 osob (1,453.953) čili 9·22% (8·65) všeho obyvatelstva, z čistého příjmu 2.565,258.385 K (2.431,344.648). V Čechách tvoří z celkového příjmu příjem z pozemků 10·68% (11·26), z budov 9·50 (9·86), z podniků 30·21 (29·58), z platů služebních 35·27 (34·25), z jmění kapitálového 13·05 (12·98) atd. Morava vykazuje celkem větší příjem z pozemků, Slezsko naopak menší. Na osobní dani z příjmů předepsáno 48,693.637 K (46,246.332); na sumě této participují Dolní Rakousy 45·69%, Čechy 20·60 (20·35), Morava 7·14 (6·83), Slezsko 1·92 (1·88), Halič asi tolik, co Morava. V Čechách připadá 84·61% (84·93) z celkového počtu censitů na stupnici příjmů 1200—3600 K, 10·72% (10·48) na stupnici 3600—7200 K, 2·60% (2·51) na stupnici 7200—12.000 K, a 1·85 (1·87) na stupnici nad 12.000 K; celkem tytéž cifry vyskytují se i v jiných zemích, vyjímaje Dolní Rakousy. Vyšší daň ze služného nevykazuje nic zvláštního; uloženo na dani 1,834.081 K (1,690.533). — Další statistika uvádí 1. počet censitů vzhledem k počtu obyvatelstva, a počet výhod dle §§ 173. I., II., III., 174. zák. z r. 1896; 2. výši zdaněného příjmu (z pozemků, budov, podniků, služebních příjmů, kapitálů, pak výši veřejných dávek, úroků z dluhů, trvalá břemena); 3. počet poplatníků

¹⁾ Čísla v závorce značí číslíci z r. 1899.

v té které stupnici příjmů a výši uložených sazeb — vše dle zemí vzhledem i bez ohledu na ukladací okresy. Ze statistiky ad 2. povšimnutí zasluhují rubriky veřejné dávky a úroky z dluhů; prvá vyjadřuje berní sílu okresů neb měst, která však nestojí často při srovnávání v poměru se zjištěným příjmem; druhá rubrika jde zajisté z valné části na zadlužení hypotekární.

Dr. B. Fux.

V »*Gerichtshalle*« 1900 č. 15. podává Dr. M. St. referát o přednášce Dr. Thumima »o právníkové povaze kommisce odhadní pro osobní daň z příjmů«. Obsah jest asi tento: »Litovati dlužno, že ukladací kommisce pro všeobecnou daň z příjmu zcela jednotně nejsou upraveny. Kommisce odhadní ukládá sazby, odvolací kommisce jest odvolací instancí pro nesprávnost sazeb i řízení. Předseda má dvojí postavení, co ochránce zájmů státu, a co člen kommisce. Kommisce jest úřadem rozhodčím, nikoliv administrativním, jenž rozhoduje v mezích zákona dle volného uvážení. Při řízení spočívá nedostatek v tom, že strana nemá nárok na přisežný výsledek svědka. Reformatio in pejus nepřísluší odvolací kommissi, právě tak jako reassumace by byla přípustnou na nejvýše pouze u osobní daně z příjmu.« — Nehledě k některým letmo nadhozeným otázkám speciálním, nehledě ani k některým omylům (na př. že přisežný výsledek svědka nařizuje fin. úřad I. inst.), není oprávněno přání, aby jednotně upraveny byly předpisy o kommissi pro osobní daň z příjmu a pro daň výdělkovou, poněvadž obě daně podstatně se liší. Interes státu, který předseda kommisce výdělkové i kommisce odvolací mocí úřadu svého jest povinen hájiti (prův. nař. I. čl. 16. ad 1., 2, čl. 43. ad 3), spočívá u daně výdělkové, co daně kontingentované v tom, aby daň stejnoměrně byla uložena; vzhledem k instituci přírážky a srážky repartiční jest finanční efekt uložení daně v kommissi státu lhostejným; proto přidělení fin. orgánu kommissi jest pouze fakultativní § 16. zák. o os. daních, proto odvolání, které přísluší předsedovi kommisce, má ráz ochrany poplatníků § 59 cit. zák. a čl. 41. prův. nař. I. Jinak u osobní daně z příjmu, na které stát také finančně jest interesován; odtud větší vliv na ukládání daně. Přidělení fin. orgánů, co referentů jest obligatorní § 191. II. cit. zák., předseda kommisce odhadní stojí pod dozorem předsedy kommisce odvolací § 191. cit. zák., čl. 43., 63. nař. IV., odvolání proti výměře daně nepřísluší předsedovi kommisce, nýbrž fin. úřadu I. inst. (okr. hejtmanství neb berní správě) § 218. cit. zák.

Správně rozpoznána soudcovská funkce kommissi pro obě daně; na základě subsumpcie pod ustanovení zákona rozhodne kommisce, co jest právem. Rozhodnutí toto jest správním aktem pro finanční správu závazným; tato obstará vyrozumění poplatníka platebním příkazem, který tudíž zahrnuje v sobě rozhodnutí i vrchnostenský rozkaz.

Dr. B. Fux.

V »*Oest. Zeitschrift für Verwaltung*« 1900 č. 24., 25. řeší Dr. Komorzynski »einige strittige Fragen betreffend die reformierten Personalsteuern«: 1. »Osobní dani z příjmů podléhá dle § 156., 227., 229. a 232. zák. o os. d. praesumptivní příjem v roce berním z pramenů, jimiž poplatník na počátku roku berního disponuje«. Tento méně dokonalý princip zdanění napřed platí sice u pruské osobní daně z příjmů § 10., 56., 59. zák. ze dne 24. června 1891 sb. z. 175. (Fuisting, Kommentar I. str. 50., 96), nikoliv však dle jasného znění § 156. citovaného zákona, který ovšem není bez výjimek. 2. »Není správně, aby výhry lotterní podléhaly osobní dani z příjmů«. Ve smyslu kladném rozhodl správní soudní dvůr, Budwinski č. 13755., a průvodní nařízení IV. čl. 4. ad 2., ač s theoretického stanoviska názor tento není nepochybný. 3. »Při domech dočasně od činžovní daně osvobozených sraziti možno z příjmu částku, které třeba k splácení kapitálu, který uspořené daň reprezentuje, ježto dle § 160. cit. zák. jest onen amortisační kapitál výlohou učiněnou k dobytí ús. or. na dani t. j. k dobytí většího příjmu« Názor tento nesrovnává se se zásadou, že dani jest podroben příjem bez ohledu, k jakému účeli (zde thesaurace) se ho upotřebuje. Sr. obšírné důvody Budw. č. 14936. 4. Zemská kommisce pro daň z výdělku nemá právo reformationis